

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VI. - Štev. 45

Gorica - 11 novembra 1954 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Sloga in pogoji zanje

Odkar so dne 5. oktobra podpisali londonski »Memorandum« o rešitvi tržaškega vprašanja, se pogostje nego prej čujejo glasovi o narodni slogi. O tem se tudi veliko piše po naših časopisih. Zdi se celo, da si je neki slovenski časopis v Trstu nadel nalogo, da hoče predvsem delati na to, da pripravi tla narodni slogi in edinosti najprej na Tržaškem, nato še na Gorškem, saj so si razmere tu in tam tako podobne, odkar so Trst vrnili Italiji. O slogi in narodni edinosti so razpravljali tudi na raznih sestankih SDZ, kot smo brali v Demokraciji. Celo na naše uredništvo je prišlo pismo, v katerem pisec poziva nas in druge rojake na skupno delo za narodno stvar. Zato ne bo odveč, če še enkrat o tem spregovorimo, čeprav smo to vprašanje v našem listu že pretresali.

Dejstvo je, da smo zamejski Slovenci idejno globoko ločeni v tri skupine: 1. kominformistično, 2. titovsko in 3. demokratično. V kulturno idejnem pogledu je med njimi sloga nemogoča, ker nas nepremostljivo loči svetovni nazor: vera v Boga in zvestoba katoliški Cerkvi.

S titovsko skupino bi nas lahko družila narodna ideja. S kominformisti niti na narodnem programu ne soglašamo.

Zato bi bila morda s titovci mogoča politična povezava z namenom skupne obrambe naših narodnih koristi, a imamo izjave njih voditeljev, ki kažejo, da bi oni hoteli od katoliških Slovencev doseči odklon od povezanosti s katoliško Cerkvijo. — Pod takim pogojem se seveda niti s titovci in njih sopotniki ne moremo vezati na kako skupnost v političnem delu med našo narodno manjšino v Italiji in na Tržaškem.

Smatramo pa, da bi bila možna povezanost vsaj teh dveh skupin preko paritetnega odbora za skupen nastop v čisto določenih narodnih zadevah, kakor so vprašanja našega šolstva, slovenskih kulturnih domov, pravice dvojezičnosti in javnih uradih, nastavitve slovenskega uradništva v njih, slovenskih gospodarskih in bančnih ustanov in v drugih skupnih narodnih zadevah, ki se bodo v teku časa pojavljale.

S tem bi bil dan skupen politični cilj in bi skupni nastopi bili mogoči.

Poudarjamo pa, da bi to moral biti pariteten odbor na podlagi demokratičnih načel in stroge lojalnosti do skupnih sklepov.

Kard. Mindszenty

Po vesteh katoliške avstrijske poročevalske družbe more kardinal Mindszenty enkrat na mesec videti svojo mater. Iz sedanjice je ga prepeljejo v neznani kraj blizu Budimpešte in tam more govoriti z materjo. Po zadnjem obisku je mati izjavila, da je sin duhovno svež, njegove telesne moči pa niso zadovoljive.

Katoličani v Nemčiji

Katoličani Zapadne Nemčije predstavljajo 45 odstotkov vsega prebivalstva, dočim dosega protestanti 51 odstotkov. To so podatki, ki so navedeni v zadnjih uradnih statistikah, ki so bile nedavno objavljene. Najbolj katoliška pokrajina je Westfalija, slede Bavarska, Baden, Reinland, Hessen in Niedersachsen.

Vasi za Vietnamce

S pomočjo dobrodelne organizacije ameriških škofov bodo v bližini Saigona zgradili 10 vasi za katoličane, ki so pribežali iz severne Indokine. Vsaka vas bo štela 2500 prebivalcev, vsaka družina pa bo dobila v last hektar plodne zemlje.

Scelbov tržaški govor

Ker je zadnji teden izšel naš list, se predno so se vršile zadnje velike slovesnosti v Trstu, nismo mogli prinesiti nobenega poročila o njihovem poteku. Zato bo prav, da se jih vsaj danes na kratko spomnimo.

Letos je slavila Italija 4. november, to je dan zmage, v Trstu in sicer skupno s proslavami, ki so jih organizirali Tržačani v znak veselja, da je prišel Trst zopet pod italijansko oblast. Za ta dan so se zgrnile v Trst neštete množice iz vseh pokrajin Italije; tržaški radio je cenil število gostov na 200.000 oseb. Slovesnosti so se udeležili predsednik republike Luigi Einaudi, ministrski predsednik Mario Scelba, podpredsednika zbornice in senata, razni ministri in njihovi namestniki, nešteti župani in razne druge visoke civilne in vojaške osebnosti.

Sporod slovesnosti je obsegal sprejem predsednika italijanske republike, odlikovanje tržaškega mestnega prapora z zlato svetinjo za vojaške zasluge, mimohod raznih vojaških oddelkov, sprejem Einaudija na mestnem županstvu, govor tržaškega župana Bartolija in ministrskega predsednika Scelbe. Popoldne je odšel Einaudi na tržaško vseučilišče, kjer so mu v navzočnosti najvišjih civilnih in vojaških osebnosti ter rektorjev vseh italijanskih vseučilišč podelili častni doktorat iz trgovskih ved, doktorat, ki ga predsednik Einaudi kot priznan strokovnjak v gospodarskih vedah gotovo zasluži. Slovesnosti so se končale z zahvalno pesmijo v stolnici sv. Justa, kjer je imel tržaški škof msgr. Santin govor, v katerem je pozval Tržačane k spravi in edinosti.

Politično najvažnejši je bil seveda govor predsednika ital. vlade Scelbe. In priznati moramo, da je govoril zelo pametno in umirjeno, prav kot se spodobi predsedniku demokratične vlade.

Scelba je izjavil takoj v začetku svojega govora, da londonski sporazum ne zadovoljuje upravičenih pričakovanj italijanskega naroda, ki je moral pretrpeti plačati posledice izgubljene vojne, a da je Italija ta sporazum kljub temu podpisala, ker ni mogla pustiti Trsta še nadalje pod tujo vojaško zasedbo.

Demokratična Italija, je nadaljeval Scelba, ki je vstala iz vojnih razvalin, je v svoji ustanovni listini sveto potrdila najvišje svobostne vseme tistim, ki živijo pod oblastjo njenih zakonov, ter zagotavlja, da bo spoštovala nedotakljiva in sveta načela avtonomije in osebnega dostojanstva, človečanstva in pravičnosti med ljudmi.

Zato moremo dati Slovincem, ki so ostali tostran demarkacijske črte, zagotovilo, da vlada ne bo samo izpolnila obveznosti londonskega sporazuma, ampak da se bo tudi trudila, da se pokopje preteklost ter da se ustvari vzdušje pristranskega sodelovanja na političnem, gospodarskem in socialnem polju.

Ako bo jugoslovanska vlada, kakor želimo in o čemer ne dvomimo, da bo storila, imela do Italijanov, ki so ostali pod njeno oblastjo, iste namene, tedaj bo šel londonski sporazum preko mej pogodbe ter ne bo pomenil cilja, ampak izhodišče za vsestransko tvorbo in plodno sodelovanje med obema sosednjima državama.

Predsednik vlade je govoril nato o razmerju Italije do Jugoslavije, o gospodarstvu obeh držav, ki se dopolnjujeta, ter o potrebi sodelovanja za ohranitev miru, obrambo neodvisnosti in za blaginjo obeh držav. Politika zamer, je dejal Scelba, ne bi koristila nikomur, medtem ko

bi hujskanje k narodnemu sovraštvu prineslo le zlo. Bolj kot v preteklost, je poudaril Scelba, moramo gledati v bodočnost. S tem bomo zagotovili tudi pogoje za mirno, urejeno in srečno bodočnost Trsta.

Stvarni in nedemagoški govor italijanskega ministrskega predsednika

je pričujoča stotisočglava množica večkrat s ploskanjem odobravala. Slišati je bilo tudi nekaj žvižgov s strani nacionalističnih krogov, ki so bili morda nalašč poslani, da bi motili govor ministrskega predsednika. Besede ministrskega predsednika so vzbudile povsod ugoden odmev. Upajmo, da ne bo ostalo samo pri besedah, ampak da bodo besedam sledila tudi dejanja.

Nemiri v Alžiru

Prve dneve tega meseca je prišlo v Alžiru do raznih terorističnih napadov, ki so terjali več človeških žrtev in veliko materialne škode. Ti napadi so zajeli vso deželo. Teroristi so pretrgali na več krajih telefonsko in telegrafsko omrežje, odvijali vijake na železniških tirnicah ter izvršili več sabotažnih dejanj na električnih centralah in zalogah bencina.

Francija je poslala v Alžir, kjer je prišlo medtem do težkih bojev med teroristi in francoskimi četami, nova ojačenja, med njimi tudi oddelek padalcev, tako da znaša število vseh francoskih čet v Alžiru trenutno okoli 70.000 mož.

Glede vzrokov teh nenadnih neredov in terorističnih napadov so francoski krogi dvojnega mnenja. Po mnenju nekaterih so organizirali te napade alžirski teroristi s sodelovanjem komunistov. Vsi ti hočejo s

svojimi terorističnimi napadi dokazati svetu, da so tudi v Alžiru potrebne važne reforme, podobne onim, ki jih je dobila Tunizija. Toda Alžir uživa vse svobostne in ni francoska kolonija ne francoski protektorat, ampak je vključen v Francijo ter pošilja v francoski parlament svoje zastopnike.

Drugi krogi pa so mnenja, da gre pri teh nemirih za široko zasnovano mednarodno zaroto, ki hoče na tem važnem stratežnem prostoru ustvariti nered ter delati neprestane težave zapadni obrambi.

Francoski tisk se zelo obsirno bavi s tem nevarnim stanjem v Alžiru ter zahteva od vlade energičnih ukrepov. Francoske oblasti so posegle zadnje dneve energično vmes, razpustile društvo alžirskih nacionalistov ter izvedle številne preiskave in aretacije.

Zadnje ameriške volitve

Na vernih duš dan so se vršile v Združenih državah splošne volitve v poslansko in delne volitve v senatno zbornico. Obenem so volilec glasovali za 34 od 48 guvernerjev. Pri vseh teh volitvah je odnesla zmago ameriška demokratska stranka, ki bo imela od sedaj naprej 232 sedežev v poslanski in 48 sedežev v senatni zbornici. Republikanska stranka, ki je bila do sedaj na vladi, je ohranila le 203 sedeže v poslanski in 47 sedežev v senatni zbornici. En sedež v senatu je dobil neodvisni Wayne Horse, ki bo držal, kakor se je sam izrazil, za demokrate.

Tudi pri volitvah za guvernerska mesta so demokrati napredovali za osem mest, tako da jih bodo imeli sedaj 27 na svoji strani, medtem ko so republikanci ohranili le 21 mest.

Republikanci so bili torej pri sedanjih volitvah splošno poraženi, kar pomeni, da bodo morali prepustiti demokratom, h katerim spada tudi bivši predsednik Truman, vodstvo države. Vendar pa bo ta sprememba le malenkostno vplivala na zunanjo politiko Združenih držav, tako da bo mogel predsednik Eisenhower, ki je republikanec in ki bo še dve leti vodil državo, voditi še nadalje svojo dosedanje zunanjo politiko. In to bo vršil tem lažje, ker zunanje politike Združe-

nih držav ne vodi samo stranka, ki je na vladi, ampak odloča o njej sporazumno tudi opozicijska stranka.

Politični krogi so celo mnenja, da bo demokratska zmaga, kakor se to čudno sliši, celo olajšala stališče predsednika Eisenhowerja. Ker bo prešlo predsedstvo raznih komisij v demokratske roke, se bo po mnenju omenjenih krogov Eisenhower rešil nekaterih republikanskih predsedniških komisij, ki so mu delali razne težave, ko je šlo za nakazila pomoči in kreditov drugim državam. Poleg tega so demokrati, kakor je znano, za svobodno trgovino ter s tem tudi za zmanjšanje carine na uvozno blago. Demokratska zmaga bo koristila Eisenhowerju baje tudi zaradi tega, ker je med novoizvoljenimi republikanskimi senatorji nekaj osebnosti, ki so nagnjeni k izolacionizmu. Demokratska, četudi malenkostna večina v senatu, bo onemogočila vsako orientacijo, ki bi nasprotovala politiki Eisenhowerja, ki je že večkrat obsodil vsak politični in gospodarski izolacionizem napram Evropi in ostalemu svetu.

Kakor vidimo, ne bo volilni poraz republikancev prav nič škodoval dosednji Eisenhowerjevi zunanji politiki, ampak ji v mnogem celo koristil.

Težave glede Posarja

Že zadnjič smo poročali, da se nemška liberalna stranka upira posarskemu sporazumu, danes moramo dodati, da se ji je pridružila zadnje čase tudi stranka beguncev. Obe stranki sodelujeta skupno z nemško narodno stranko in Krščansko demokratsko zvezo v Adenauerjevi koalicijski vladi. Poudariti je treba, da se nasprotovanje liberalne in begunske stranke tiče le sporazuma o Posarju, medtem ko obe stranki odobravata sklenjene sporazume o oborožitvi Nemčije in njeni vključitvi v Zapadno-evropsko in Atlant-

sko zvezo. Stališče teh dveh strank je torej čisto drugačno kot stališče Ollenhauerjeve socialdemokratske stranke, ki zavrača vse pariške sporazume. Adenauer razpolaga tudi brez teh dveh strank z zadostno večino v zvezni zbornici, vendar mu je vsa stvar skrajno neprijetna.

Adenauer je imel po svoji vrnitvi iz Združenih držav govor po radiu. V tem govoru je sporočil nemškemu ljudstvu o prijateljski pogodbi ter o trgovinski in plovni pogodbi, ki jo je bil sklenil z Združenimi državami. Povedal je tudi, da smatra-

jo Združene države pariške sporazume za velik prispevek k združenju Evrope. Nato je govoril Adenauer o veliki »zmešnjavi duhove«, na katero je naletel po svoji vrnitvi v domovino, ter dejal, da je treba pripisati to »zmešnjavo duhove« v veliki meri bližnjim volitvam na Bavarskem in Hesenskem. »Obžalovati moram,« je poudaril Adenauer, »da nekateri politični možje ne razumejo važnosti mednarodnega političnega položaja, od katerega zavisijo tudi nemški politični položaj. Čeravno so omenjene volitve važne, vendar ne smejo potisniti na drugo mesto celotne politike Zvezne republike. Treba se je držati pravega merila. Že več let se zahteva vzpostavitev pravic v Posarju. Pogodba, ki smo jo podpisali, jamči vzpostavitev teh pravic, obenem pa zagotavlja nemškemu posarskemu ljudstvu, da bo o svoji usodi odločalo ob sklenitvi nemške mirovne pogodbe. Kdor želi svobodo Posarja, mora odobriti to pogodbo, in kdor hoče združeno Evropo ter francosko-nemško sodelovanje, mora odobriti pariške pogodbe. Druge poti ni na izbiro!«

Adenauer je imel več pogovorov z voditelji koalicijskih strank, ki se branijo potrditi sporazume o Posarju. Še celo predsednik zvezne republike Heuss, ki je bil nekoč predsednik liberalne stranke, je posegel vmes ter povabil k sebi štiri liberalne ministre ter predsednika liberalne stranke. Zadnje dneve se je govorilo, da bo prišlo do ponovnih razgovorov o Posarju, kar pa je zelo neverjetno, kajti Mendes France je še pred kratkim izrazil, da tvorijo vsi sporazumi nedeljivo celoto in da bi se v slučaju, ako bi Nemčija ne potrdila posarskega sporazuma, zrušila celotna stavba ter da bi bila Francija prosta vsakih obveznosti.

Argentinski industriji

Predstavniki 100 različnih industrijskih in trgovskih tvrdk so ustanovili v Buenos Airesu društvo, ki hoče pospeševati krščansko in človečansko obnovo podjetij. Društvo hoče slediti naukom papeških socialnih okrožnic in v okolju vsakega podjetja dvigati čut odgovornosti gospodarja in izboljševati odnose z delavci.

Kanadski škofje

Na zadnji škofijski konferenci so dali kanadski škofje važno sklepno izjavo. Katoličani se morajo potruditi, da vrnejo brezbožnemu svetu Boga. Marija, ki je vzor popolne vdanosti v božjo voljo, jih bo podpirala pri tem delu. Katoličani se ne smejo predajati površnemu optimizmu, a tudi ne malodušnosti, da bi se zaprli sami vase in bi tožili nad preteklimi lepimi časi. Sedaj je čas dela. Kakor je nekdanj Marija dala svetu Boga, tako ga bo dala tudi še danes.

Pater Lepich

100.000 ljudi je poslušalo v Nürnbergu govor znanega jezuitskega patra Lepicha, ki je v svojem govoru poudaril, da človek ni tako slab, kakor se čisto govori. Zado- stuje, da se mu pokaže pravo pot, po kateri naj hodi. Njegov poziv, naj pomagajo revnim, so takoj poslušali: darovali so mu 500 parov čevljev, 100 oblek, 50 plaščev, 4 kolesa in druge potrebščine.

Dan desnega razbojnika

V nedeljo 10. oktobra so v Ameriki in v Kanadi praznovali »Dan desnega razbojnika«. Ta dan so s posebnim dovoljenjem sv. očeta kaznilniški kurati darovali po ječah sv. maše v čast sv. Dizmu, kateremu je Jezus odpustil vse hudičije, ker se je na križu spokoril. Tudi številni škofje so se podali v ječe in tam v tolažbo jetnikov darovali zanje sv. maše.

Triindvajseta ned. po bink.

Tisti čas, ko je Jezus množicam govoril, glej, pristopi neki načelnik shodnice, pade predenj in pravi: Gospod, moja hči je pravkar umrla. Toda pridi, položi roko nanjo in bo živele. — Jezus vstane ter gre z njim in učenci ga spremljajo. In glej, žena, ki je na krvotoku trpela dvanajst let, je pristopila od zadaj in se dotaknila robu njegove obleke. Mislila si je namreč: Ako se dotaknem le njegove obleke, bom ozdravela. — Jezus se obrne, jo pogleda in reče: Zaupaj, hči, tvoja vera te je ozdravila. — In žena je bila zdrava od tiste ure. Ko je tedaj Jezus prišel v načelnikovo hišo in videl piskarje in razburjeno množico, je rekel: Umaknite se, zakaj deklica spi. — In posmehovali so se mu. Ko pa je bila množica odpravljena, je vstopil in deklico prijel za roko in je stala. In glas o tem je šel po vsej tisti deželi.

Marija naša Mati

Cel svet (v prvi vrsti krščanski) je pred Bogom kakor ena sama družina, katere oče je Bog v nebesih. Ni družine brez matere, družina brez matere ni popolna; tudi svet jo ima — njegova mati je Marija.

Ta argument, ki ga nameravam na kratko, v glavnih oblikih razložiti, pridobi izdatno na svoji moči, če opredelimo značaj Marijinega materinstva napram svetu in predvsem kristjanom.

Namreč, poučnemu kristjanu se morda trditve ne bo zdela čudna, a gotovo nekristjanu: Marija — Mati človeškega rodu? Kako je neki to mogoče?

Mati je vendar žena, ki rodi otroke, Marija pa je samo Jezusa rodila in še njega na čudežen način, kot uči katekizem. Kako more torej biti ona skupna mati vseh ljudi?

No, kar hitro odgovorimo nadležnemu ugovoru: Marija je duhovna mati človeškega rodu. Vsi ljudje, brez izjeme, so ustvarjeni ne za ta svet, ampak za večnost: vsaka duša ima pred seboj le eno možno usodo: ali večna nebesa ali večni pekeli; tretje možnosti ni. Za nebesa je potrebna stanovito ohranjenost milosti sv. vere, po kateri se človek duhovno preobrazi in pripravi za nebesko kraljestvo. Prav tu nam pomaga naša duhovna Mati Marija.

A tudi s tem pojasnilom vprašanja še ni konec. Vsiljuje se namreč drugo: odkod in na kakšen način je Marija naša duhovna Mati? In čemu je to duhovno materinstvo sploh potrebno?

Odgovor je sledeč: Marijino duhovno materinstvo do ljudi izvira iz njenega božjega materinstva in je potrjeno z odlokom Jezusove božje volje. S tem da je Marija rodila Zveličarja sveta, je postala tudi ma-

ti vseh tistih, ki potrebujejo Zveličarjevo milost in so k tej milosti pošli, t. j. vseh ljudi; s tem, da je rodila božjega Prvorojenca, je postala mati tudi vseh drugorojencev. Takole: Marija — Mati Odršenikova in Mati odršenih; Mati Početnika milosti in Mati vseh njegove milosti deležnih; Mati Prvorojenca in Mati vseh njegovih bratov ter sestra. V litanijah ji dajemo pomembni naslov: »Vrata nebeska«. Po Mariji je prišel božji Sin k nam in po Mariji se grešni zemljani vzpenjajo k Bogu in vstopajo v nebesa.

Marijino materinstvo pa je potrebno, ker je za večno življenje potrebno duhovno rojstvo (sveti krst!), kjer postanemo božji otroci. Novo, duhovno rojstvo predpostavlja poleg telesne in zemeljske matere še duhovno mater, ki je Marija.

Ponovimo že dognano, čeprav skrivnostno, resnico:

Marija je duhovna Mati vseh ljudi. Razlogov je veliko, nekateri so bili že naštet. Glavni in centralni razlog je Marijino božje materinstvo. Naslov »Mati Sinu božjega«, »Mati božja«, t. j. Kristusova, je tako velik, da mu ne najdeš enakega ne na tem in ne na drugem svetu, razen pri presveti Trojici.

Zares, velika si, o Marija, velika pred Bogom in pred ljudmi! Vsa si lepa, čista vsa, prosta vsega madeža! Glej, jezik naš Ti slavo poje, ker Te občudujemo in smo ponosni nate, našo Mater!

Ti si naša Mati, ker si Mati Jezusova, Rešenika sveta:

On je v Tebi in po Tebi privzel našo naravo.

On je v Tebi in po Tebi postal naš ljubljani Brat.

On je po Tebi prinesel milost odrešenja.

Po tebi je začel odrešenje človeštva.

Po Tebi je zblizal nebesa z zemljo, po Tebi je spravi sprtega človeka z Bogom, po Tebi je združil oba.

Tebe je najtesneje k odrešitnemu delu poklical.

Tebi nas je priporočil, v varstvo izročil, in daroval, ko je na križu umiral in na Janeza zrl.

Tebe je določil za srednico vseh milosti, ki so nam ljudem potrebne.

Po Tebi smo dobili nadnaravni organizem in naravo, po Tebi postali deležni Jezusovega nebeskega in božjega življenja.

Ti si torej in ostaneš vekomaj naša ljuba Mati.

O Marija, Ti si živa skrivnost in posoda neizmerne božje ljubezni!

Daj, da bo naša zvestoba do Tebe vztrajna in daj nam trajno živeti Tvoje in božje otroštvo!

Miro Štalcer

Marijanski in mariološki kongres v Rimu ob koncu oktobra 1954

Marijino leto, ki se naglo bliža h koncu, je kakor veličasten duhovni spomenik postavljen ob stoletnici nezmotne razglasitve Marijinega brezmadežnega spočetja. Vrhunec vseh neštetih slovesnosti v tem letu pa znači ustanovitve novega praznika Marije Kraljice nebes in zemlje, ki ga je za vso Cerkev postavil sv. oče Pij XII. pretekli ponedeljek dopoldne, na dan vseh svetih. Kot neposredna priprava na ta nepozabni dogodek, ki bo ostal za vedno zapisan v cerkveni zgodovini, se je v Rimu teden dni prej vršil mariološki in marijanski kongres.

Nekaj podobnega smo doživeli že za sveto leto 1950 kot pripravo na dogmo o Vnebovzetju. Letos pa je bila središče vsega Brezmadežna Kraljica. Prvih pet dni so na kongresu teologi strokovnjaki razpravljali o tej skrivnosti. Organiziral je ta učena zborovanja naš rojak iz Dalmacije, p. Karlo Balić OFM, iz reda sv. Frančiška, Hrvat po rodu, eden najboljših teologov na svetu glede vprašanj, ki zadevajo nauk o Mariji. Pod njegovim vrhovnim vodstvom je potekalo delo kongresa, in sicer v dvojni smeri: najprej generalna obča mednarodna zborovanja, kjer so govorili teološki profesorji najrazličnejših univerz na svetu; potem pa vzporedno še zborovanja poedinih oddeljenih sekcij, skupno 34 po številu. Kongres je zboroval v moderno okusnem in obsežnem poslopju Lateranske papeške univerze, poleg bazilike sv. Janeza v Lateranu.

SLOVENCI NA MARIOLOŠKEM KONGRESU

Tudi Slovenci smo imeli svoj odsek, ki mu je predsedoval p. Anton Prešeren, generalni asistent družbe Jezusove. Prvo predavanje je imel v ponedeljek dopoldne, 25. okt., msgr. Jakob UKMAR, z naslovom: Temelji in značilnosti Marijinega brezmadežnega spočetja in kraljevanja. Že s prvimi stavki je msgr. Ukmar svoje poslušalce dočela osvojil. Kdor ga vsaj malo pozna, vé, da znajo tako globoko in toplo ter prepričljivo govoriti le možje velikega duha in velikega srca, ki jih je obenem bogatila tudi velika izkušnja in notranja duhovnost. Iz njegovih besed je vsem zaživela pred očmi podoba naše ljube brezmadežne Matere in Kraljice. — Nato je p. Anton KOREN, DJ, na osnovi vzhodno slovanske liturgije prikazal izredno pobožnost do Brezmadežne, kot se je od prve davnine — pa do danes — ohranila na Vzhodu, zlasti še med ruskim narodom. — Ker se dr. Alojzij ŠUSTAR, ki živi v Švici ni mogel osebno udeležiti kongresa, je njegovo občuteno predavanje pod naslovom »Marija — duhovnik« prečital g. Janez Zdešar. — Naslednji dan je v jasno izdelani obliki predložil svoja tehtna, teološko podkrepjena razmišljanja o sočasni Marijinih prikazovanjih, p. Karel TRUHLAR, DJ, prof. na Gregorijanski univerzi v Rimu. — Za njim je s svojo ognje-

vito in idealno kipečo besedo p. Arhangel DROLČ, OFM Cap., orisal Marijino bistveno vlogo v krščanski vzgoji. — Sledili sta še dve predavanji iz čisto našega slov. področja: p. Roman TOMINEC, OFM, je govoril o »Brezmadežni v slovenski likovni umetnosti« in v dokaz prinesel tudi lepo urejeno vrsto fotografiskih posnetkov o glavnih Marijinih kipih in slikah pri nas. — Nato je p. Franc AČKO v krepkih linijah podal pregled slovenske glasbene umetnosti, ki opeva Brezmadežno.

Že samo naštevaje kaže, kako pester je bil spored slovenskega odseka. K temu je treba pripomniti, da so nekateri naši predavatelji sodelovali tudi pri drugih sekcijah, kakor p. Arhangel Drolč, OFM, s predavanjem o nauku Duns Skota, p. Bruno KOROSAK, OFM, o visoki skolastiki in o tedanjih naziranjih o Brezmadežni in o Soodrešenici, ter dr. Janez VODOPIVEC o Brezmadežni in papeški nezmotnosti.

Slovenski odsek je bil živahno obiskan, dvorana vedno polna, do kraja zasedena. Med častnimi gosti moramo v prvi vrsti omeniti nadškofa msgr. Alojzija FOGARJA, nekdanjega tržaškega škofa, nato msgr. Jožeta JAGODICA, ki je prišel iz Avstrije, častito mater Terezijo HANZELIČ, vrhovno predstojnico slovenske kongregacije šolskih sester sv. Frančiška Asiškega. Več udeležencev je prišlo iz Trsta in Gorice.

MEDNARODNA ZBOROVANJA

Nič manj živahno ni bilo na splošnih, mednarodnih zborovanjih, kjer so obravnavali najtežje probleme v nauku o Mariji: predavanja so bila večji del v latinskem jeziku. Skoro vsakokrat je bil kot častni predsednik navzoč tudi kak kardinal. Koliko različnih narodnosti je sodelovalo, se sploh ne da reči: bili so zastopani vsi deli sveta, vsi kontinenti, da, imel si vtis, da je kongres kakor vesoljna Cerkev v malem, kakor katoliški svet v miniaturi. Neredko se je vnela med teologije vroča in ostra debata; znamenje, kako široka svoboda vlada med našimi bogoslovci, dasi so si vsi edini v tem, kar je Cerkev določila in odločila. Brez dvoma je sad tega znanstvenega kongresa ogromen; velik je njegov pomen za napredek bogoslovne znanosti. Predavanja in razprave bodo objavljene v posebni zbirki, ki bo obsegala več zvezkov.

MARIJANSKA SLOVESNOST

Toda ni se še znanstveni del popolnoma zaključil, ko so se že pričele verske in pobožnostne slovesnosti. Središče marijanskih pobožnosti je bila prekrasna bazilika Marije Snežnice, ali kot jo sedaj navadno imenujejo S. Maria Maggiore, Sv. Marija Velika, vsak večer razkosno razsvetljena. Med najlepše slovesnosti, ki so se tu vršile, spada pobožnost preganjane Cerkev. Izredno uspeša je tudi akademija z govori, petjem, glasbo in simboličnimi nastopi, ki so jo v znak solidarnosti s trpečo Cerkvijo onkraj železnega zastora priredili v najobsežnejši in najmodernejši dvorani, kar jih današnji Rim premore, v Avditoriju v Pijevi palači blizu sv. Petra. Bila je to pot nele polna, ampak prepolna. Vihar navdušenja je zajel vse priujoče do zadnjega. Morda res čut solidarnosti do narodov onkraj železnega zastora še nikdar ni bil tako izrazito poudarjen kot ob tej priliki. To je bilo v soboto dopoldne, 30. oktobra. A še nikakor ni bil višek javnih manifestacij. Nedelja je v svojem čudovito mirnem in sončno jasnem dopoldnevu prinesla nova, nepozabna doživljanja. Ob treh popoldne se je od bazilike sv. Marije Snežne pričel pomikati sprevod Marijinih praporov in zastav, pisan in brez konca, dobesedno iz vseh delov katoliške Cerkev, in se veličastno dostojanstveno uvrstil po glavnih rimskih ulicah tja proti sv. Petru. Za štiri ure — tako dolgo je namreč trajala nepretrgana procesija — je v mestu preminil vsak drug promet v tem okolišu. Zdržema, ob obeh straneh ulic se je gnetla množica gledalcev. Prapor za praporom, med petjem in molitvijo. Sploh ni bilo mogoče prešteti vseh zastav. A več ko število pomeni in vpliva pestra lepota teh praporov v najrazličnejših barvah in motivih, v vedno novi obliki in izdelavi, z vsemi mogočimi narodnimi posebnostmi: nad vse pa je učinkovalo dejstvo, da so na ta način simbolično vsa glavna Marijina svetišča, raztresena po vesoljnem svetu, priromala v središče krščanstva, da se slovesno poklonijo novo kronani Kraljici nebes in zemlje: iz njih živih barv je kipele ljubezen vseh krščanskih sre do Marije. Pregarjana Cerkev je imela tudi tu svoje posebno in častno mesto, v ospredju procesije: za prapori in ikonami svete Rusije, je stopala skupina Slovkov, nato Slovenci, za njimi Ukrajinci. Slovenci so nosili štiri Marijine zastave: najprej s podobno brezjanske Marije pomagaj, nato svetogorske Matere božje, potem marijorske Matere milosti in še Marije iz Cerkelj na Gorenjskem. V tej nepopisno lepi procesiji, ki je trajala tja v mrak in v trdo

noč, so prinesli rimsko ikono Marije Rešenice rimskega ljudstva, »Salus populi romani«, iz Bazilike Marije Snežne v baziliko sv. Petra.

Naslednji dan, na praznik vseh svetih je pred to podobo sv. oče Pij XII. razglasil novi praznik Marije Kraljice nebes in zemlje. Podoba je bila izpostavljena na glavnem papeškem oltarju, krog nje pa kakor pisan gozdič praporov in zastav, ki so prejšnji dan romale v procesiji. Za spomin je sv. oče podelil glavnim zastavam spominsko svetinjo; prejele so jo tudi vse slovenske zastave.

STANKO ZORKO

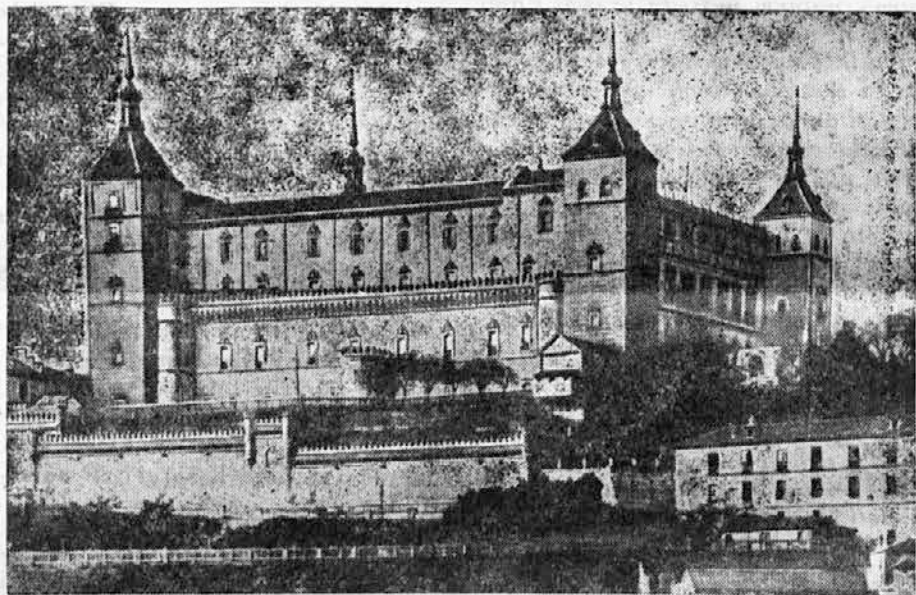
Po Španiji in Portugalski

(Romanje v Fatimo od 20. do 30. sept. 1954)

TOLEDO — ALKAZAR

Ob osmih zmo zapuščali mesto. Vozili smo se po takih pokrajinah kot do Zaragoza. Osrednja Španija je skoraj vsa enaka. Lepim oljčnim nasadom sledijo prostrane puste pokrajine in potem zopet razkopani griči. Skoraj vedno smo bili 800 m nad morjem, včasih celo tisoč. Kosilo smo imeli v nekem gradu, ki so ga spremenili v hotel.

Po vseh teh prostranih planjavah sem opazil velika cestna dela. Ne morem potrditi govorice, da so španske ceste tako slabe. Vse glavne ceste so asfaltirane, in sedaj jih še modernizirajo. Ureajo podvoze in nadvoze, odstranjajo preostre ovinkke, zmanjšujejo strmine in ceste še razširjajo. Priznati pa je treba, da ceste niso tako dobro oskrbovane kot v Italiji in Franciji. Pri cestnih delih se že pozna blagodejni vpliv ameriških dolarjev. Če bo Amerika nadaljevala s svojo pomočjo, bo imela gotovo Španija v desetih letih prvovrstno cestno mrežo.

VOJNA AKADEMIJA A L K A Z A R PRED PORUŠENJEM

Zgodaj popoldne smo zagledali Madrid, špansko prestolnico. V okolici Madrida rastejo hiše in tovarne kot gobe po dežju. V zadnjem stoletju se je število mestnega prebivalstva povečalo vsako leto za 50.000. Računajo, da bo Madrid štel kmalu 2 milijona prebivalcev.

V Madridu smo se ustavili dva dni. Prvi dan smo se odpeljali proti jugu v Toledo, nekdanjo špansko prestolnico. Od Madrida je oddaljen 70 km. Spremljal nas je španski vodnik, ki naj bi nam razlagal znamenitosti mesta. Italijansko je govoril le za silo in smo se veliko presmejali na račun njegove italijanščine s španskimi končnicami.

Toledo leži ob reki Tago. Obdaja ga staro obzidje na severni strani, na južni pa globoka in divja rečna struga. Reka si je poiskala pot med divjimi skalami. Toledo je karakteristično špansko mesto. Ogledati smo si umetniško staro cerkev iz arabskih časov. Na zunanji steni visijo številne verige, ki so jih nosili krščanski ujetniki, pa so jih Španci rešili iz arabske sužnosti. Cerkev je bila razrušena med vojno z Napoleonom, a sedaj jo obnavljajo čisto v prvotnem slogu, kar zahteva veliko dela in potrpežljivosti. Notranjost je silno bogata. Okraski iz marmora so precizno izdelani. Močno se pozna vpliv maverske umetnosti, ki ljubi obilje okrasov. Zraven cerkve je samostan, ki ima zelo lep križni hodnik. Znano je, da so umetniki večkrat hudomušni in na svoj način maščevalni. Tako je na tem križnem hodniku umetnik med raznimi figurami izklesal iz marmora tudi meniha, ki sedi na nočni posodi.

Toledo slovi po znamenitih graverških izdelkih. Ogledali smo si eno tako delavnico. Z neverjetno potrpežljivostjo vpletajo delavci zlate nitke v razne okraske. Iz teh delavnic prihajajo krasne reči, zapetnice, uhani, prstani, noži, bodala, škarje, sablje, veržice in drugo. Te predmete prodajajo po vseh španskih mestih. V Toledo je tovarna za izredno trdno in prožno jeklo.

En dober teden je trajal kongres: in toliko lepega je prinesel, toliko pričevanj in dokazov globoke religioznosti in iskrene pobožnosti do Marije, kot jih moderni čas zlepa ni videl. Bili so sveti dnevi. Vse je bilo kakor pesem, v kateri se neprestano ponavlja odgovor: »Blagoslovljena si Ti med ženami... blagorvali te bodo vsi narodi...« Misl na Marijo, ljubezen do nebeske Kraljice je živa v srcih, danes bolj ko kdaj koli. To nam je najboljšje jamstvo, da Kraljica nebes in zemlje čuječe bdi nad Kristusovo Cerkvijo, jo varuje, neguje in blagoslovlja, ter ji pripravlja čas milosti in božjega obiskanja.

Iz tega jekla izdelujejo bodala in meče, ki se uporabljajo pri bikoborbah.

Meščani so ponosni na umetniški muzej slikarja Greca, ki je gotovo eden največjih španskih slikarjev, če ni sploh največji. Muzej je urejen v njegovem lastnem domu, ki je opremljen tako, kakor je bil v njegovem času. Grecove slike so nekaj izrednega. Čudovito je znal uporabljati barve. V bližnji župni cerkvi je njegovo glavno delo, ki predstavlja na veliki oltarni sliki pogreb nekega viteza. Slika je posebno znamenita zato, ker je na njej upodobil sebe, svojega sinčka, župnika, ki je sliko naročil, Velaskeza, Lopeza de Vega, Cervantesa in druge znamenite može svoje dobe. Barve se naravnost prelivajo. Iz temnih barv spodaj ob pogrebu, prehajajo v vedno svetlejšje zgoraj in dosežejo višek v nebesih, kjer duša umrlega viteza prosi Marijo, naj zanjo posreduje pri Bogu.

Omembe vredna je katedrala. Ima zelo visok zvonik in osem metrov visok zvon. Priporočujemo, da ga je bila dala vlti mati, ki so ji obsodili sina na smrt.

Mati je sklenila, da bo dala vlti tako velik zvon, da ga bo slišal kralj v 70 kilometrov oddaljeni Madrid in bo tako prosila za sinovo pomilostitev. Zvon se je res slišal v Madrid, a že pri prvem zvonjenju je počil in je še sedaj takšen. Cerkev je zidana v gotskem slogu in je tudi prenatrpana z okraski. V stranskih kapelah so grobovi — sarkofagi toledskih nadškofov. Cerkev je tako prostorna, da menda ni ne zaostaja za milansko stolnico, samo da je notranjost neprimerno bogatejša.

Vsak katoliški Španec je ponosen na mesto Toledo, saj je tam slavní Alkazar, simbol španskega odpora proti komunizmu. Alkazar je bil velika štirioglasta stavba — grad, kjer so se šolali mladi oficirji. Grad se dviga strmo na rečno strugo in je od tiste strani nezavzet, proti mestu pa je malo zavarovan. Ščitili so ga le debeli zidovi. Kadeti pod poveljstvom polkovnika Moscarda niso hoteli prestopiti na komunistično stran in se podati. Začeli so s srditim odporom, ki je trajal dolgo časa. Komunisti so ujeli Moscardovega 16-letnega sina. Očetu so zagrozili, da mu ustrelijo sina, če ne preneha z odporom. Oče ni verjel, da imajo res sina v rokah. Tedaj so ga zvezali po telefonu in je sam govoril s sinom. Ni se podal. Rekel je sinu, naj se žrtvuje za domovino. — Pred mestom v nekem parku smo videli steber, ki stoji na kraju, kjer so fanta ustrelili.

Alkazar je skoraj ves v razvalinah, a sedaj ga polagoma obnavljajo.

Toledo hrani v sebi neprecenljive zgodovinske dragocenosti. Celotno mesto je en sam muzej. O tem pričajo tudi številni obiskovalci, ki jih je toliko, da so drug drugemu v napoto.

(Se nadaljuje)

32 BOLNISKIH VLAKOV

Organizacija UNITALSI, ki skrbi za prevoz bolnikov v Lurd in Loreto, je letos organizirala 32 posebnih bolniških vlakov za Loreto. Z zadnjim vlakom je prišlo v Loreto 500 bolnikov.

Tito in boljševiki

Odnosji Tita do boljševske Rusije se iz dneva v dan boljajo. Zadnji »Pregled«, ki ga izdaja »Odbor svobodne Evrope«, prinaša nekaj dejstev, ki kažejo, da se odnosi med Moskvo in Beogradom vedno bolj normalizirajo. Eno teh dejstev je, da je pred meseci odpotovala v Moskvo jugoslovanska delegacija pod vodstvom dr. Čedomira Obradovića z namenom, da bi obiskala sovjetsko gospodarsko izložbo. Delegacija so sprejeli na letališču v Moskvi predstavniki sovjetskega ministrstva za gospodarstvo in člani jugoslovanskega poslanstva.

Dne 7. septembra je »New York Herald Tribune« javila iz Beograda sledeče: »Jugoslavija in Rusija sta se lotili opreznega manevriranja, da bi obnovili trgovske odnose, ki sta jih prekinili pred 6 leti, ko je Kremenelj vrgl Jugoslavijo iz Kominforma. Delegacija 7 ljudi je prišla iz Moskve v Beograd zaradi razgovorov o gospodarski izmenjavi.

Ko je Jugoslavija prekinila z Moskvo, je prepovedala izvoz vseh surovin, ki so sovjetskega značaja in ki jih ima v izobilju, v sosedne kominformne države.

O istem predmetu je pisal tudi »New York Times« ter omenil, da upa Jugoslavija dobiti iz Rusije pšenice, ki ji manjka, ki je pa ne bo dobila, ker je jugoslovanski izvozni program preobremenjen z dobavami zapadnim državam, ki jih Jugoslavija dolguje na podlagi prejšnjih kreditov.

Kot dokaz, da so se odnosi med Jugoslavijo in boljševiki precej normalizirali, služi tudi dejstvo, da je kulturno-prosvetna komisija CKKPJ sklenila, da se v vseh partijskih šolah in tečajih zopet uvede kot obvezen predmet »Zgodovina Vseruske komunistične stranke boljševikov«. V navodilu, ki ga je podpisal Kardelj, stoji med drugim tudi tole: »V zadnjem času so partijske šole in znanstvene knjige omalo-važevale pomen oktobrske revolucije in njenih izkušenj, kar je bilo seveda v zvezi z ukinitvijo učbenika »Zgodovina VKSB«, ki je gotove dogodke nepravilno razlagal. Odslej naprej naj se učitelji poleg učbenika poslužujejo tudi navodil in popravkov CK KPJ, ki so priloženi knjigi«.

Zelo zgovorno je tudi dejstvo, da je Tito Moskvi na ljubo prepovedal protisovjetsko knjigo »Zločini pod plaščem socializma«, ki bi jo moral izdati »Oddelek za informacije Glavnega gen. štaba v Beogradu«.

Knjiga, ki jo je urejevalo šest najbolj znanih piscev in časnikarjev, je imela namen prikazati vse zločine in prestopke, ki so jih izvršili v Jugoslaviji vojaški Rdeče armade in sovjetski politični, vojaški in strokovni odposlanci v času, ko so prebivali v Jugoslaviji.

Material so skrbno izbirali. Vsi podatki so bili originalni in silno zanimivi ter bi zelo kompromitirali sovjetsko vojsko, komunistem in sovjetsko politiko proti satelitskim državam. Knjiga je bila že v tisku in bi morala iziti v latinici in cirilici, vsega 300.000 izvodov.

Knjiga je pregledal in odobril politični oddelek CK KPJ. Tito je za stvar vedel ter dovolil, da se knjiga tiska po nizki ceni, da bi dosegla čim večji krog bralcev.

In kaj se je nato zgodilo? Neposredno pred izdajanjem knjige se je sovjetski obveščevalni službi posrečilo dobiti v roke en izvod te knjige. Sovjetski poslanik je takoj napisal pismo Titu in ga opozoril, da bo objava dokumentov poslabšala jugoslovansko-sovjetske odnose. Prav tako bi sovjetska

vlada smatrala objavo knjige za sovražno dejanje.

Posledica tega koraka je bila, da je Tito prepovedal razpečevanje knjige in da so na ukaz CK KPJ vse izvode knjige uničili, oziroma jih porabili kot star papir v tovarnah papirja.

Enotna fronta vseh Slovencev

Poleg uvodnika prinašamo o istem vprašanju še naslednji članek, ki nam ga je poslal naš sodruženik iz Trsta dr. L. Šk. Iz obeh člankov bo še bolj razvidno, kakšno pot morajo izbrati katoli. Slovenci na Tržaškem v tem trenutku.

V soboto zvečer sem poslušal večerni komentar radijske postaje v Kopru. Naročniki povedali ali za nas nekaj zelo važnega. Bil je to poziv, naj Slovenci v Trstu zavzamejo enoten nastop, naj se strnejo v enotnost, katere zunanji izraz naj bi bila neke vrste kulturno gospodarska zveza. Slišali smo, da bi ta enotnost že zdavnaj obstojala, če je ne bi stalno trgali ljudje, ki so pribežali iz socialistične Jugoslavije. Povedali so tudi, da bo delo mogoče s pomočjo italijanskih naprednih sil in da bo s tem omogočena lepa povezava z matično državo Jugoslavijo.

Mnogo mišl mi je prišlo v glavo, ko sem slišal vse te lepe spodbudne nauke in ko sem tudi zvedel, da že delajo, da bi ustanovili med tržaškimi Slovenci tako kulturno in gospodarsko enotnost, ki bi brezpo-

gojno ubogala svoje socialistične in komunistične ustanovitelje in ki bi gotovo postala čez nekaj časa nova fronta tržaških Slovencev.

Enotnost je potrebna! Toda kakšna? Zavedajmo se vsi dobro, da morajo braniti tržaški katoliški Slovenci v tem času dve dobrini: krščansko življenje in pripadnost svojemu narodu.

Vprašajmo se odkrito: nam nudi ta zveza (ali kaj podobnega) zagotovilo, da bo upoštevala obe ti dve dobrini? Preteklost — in to zadnjih let — nam ne daje potrebne zagotovila. Zato bodimo oprezní.

Hudo je za katoliške Slovence, da se v tem času ne morejo nasloniti na matično državo, ki bi v svetem spoštovanju branila vse tiste zaklade, ki so jih ti v težkih bojih ohranili nedotaknjene in neomadeževane. Še huje bo, ker bodo marsikateremu očitali, da izdaja koristi svojega naroda, če ne bo hotel slediti navodilom, ki se ne bodo ozirala na obe prej omenjeni dobrini.

Povejmo si odkrito resnico. Kdo bo skrbel za naše katoliške organizacije? Kakšna možnost nam bo dana, da bomo mogli krščansko življenje med Slovenci ohraniti ali na novo poživiti?

Ne upam si odgovoriti na ta vprašanja. Bojim se, da bo treba tavati tako naprej, kakor smo do zdaj (če ne slabše).

Bodimo zavedni Slovenci, a obenem žive priče o potrebi katoliške vere in njenih npravnih načel, ki so vedno za vse enaka in ki se ne spreminjajo, kakor da bila samo funkcije socialnih in kulturnih sprememb.

Dr. L. Šk.

Jugoslavija in kat. Cerkev

Pod zgornjim naslovom je prinesel vatičanski list »L'Osservatore Romano« dne 6. nov. članek, v katerem pravi med drugim:

»Neka visoka jugoslovanska osebnost g. Dobrivoj Radosavljevič, predsednik centralne verske komisije in član centralnega zveznega izvršnega odbora, je dne 12. okt. dal razne izjave o odnosih med verskimi skupnostmi in državo. Dejal je med drugim, da država živi v normalnih odnosih z vsemi cerkvami razen s katoliško Cerkvijo, katera ne misli urediti svojih odnosov z državo zaradi svojih posebnih političnih namenov.

V resnici, nadaljuje vatičanski list, se zdi, da bi odnosi z raznimi nekatoliškimi verskimi skupnostmi ne mogli biti baš tako normalni, ker se je isti govornik pritoževal o raznih pravoslavskih cerkvenih zastopnikih, češ da hočejo poostriiti odnose med Cerkvijo in državo. Glede kat. Cerkve pa, pristavlja isti list, ni pravič, da odgovorne osebnosti v Jugoslaviji dajejo slične izjave. Posebno se je to zgodilo meseca maja leta 1953, ko je podpredsednik Ranković v skupščini imel govor, v katerem je ostro napadel vse verske skupnosti, zlasti še katoliško Cerkev, katero je obdolžil, da je »nespremljivo« sovražna do FLRJ. Ob tisti priliki je minister hotel dati tudi nekaj dokazov o svojih trditvah in je prebral pismo Državnega tajništva, toda je hote in vede izpustil nekaj odlomkov, ki bi sicer izpodbili dno njegovim trditvam, ko bi jih objavil. Eden izmed izpuščenih odlomkov se glasi:

»Predvsem je treba spomniti, da je v teh zadnjih letih sv. stolica ponovno izjavila, da se v nobenem primeru ne misli izogniti razgovorom za ustvaritev sožitja

(modus vivendi) med katoliško Cerkvijo in FLRJ, če bi le odgovorne oblasti z dejanji pokazale, da so voljne spoštovati glavne pravice Cerkve. Toda tega na žalost ni bilo mogoče nikoli doseči«.

Časa je veliko preteklo, ali položaj je ostal neizpremenjen. Nekateri slučajni sili se položaj še poslabšali. Zatorej je proti resnici in porsem izmišljeno, ko očitajo katol. Cerkví in sv. stolici, da je ona odgovorna za stvari, za katere nosi odgovornost le civilna oblast; ta namreč zahteva, da bi Cerkev pristala na zakone in na postopanje, ki je popolnoma nasprotno načelom in pravnim postopkom Cerkve, ki so vendar dobro poznani in nespremenljivi.

Ureditev odnosov med Cerkvijo in državno oblastjo je odvisna edinole od jugoslovanske državne oblasti, zaključuje vatičanski list.

Dobro bi bilo, da bi vzeli to na znanje oni časopisi pri nas, ki se vedno trdijo, da je Cerkev kriva, če niso urejeni odnosi v Jugoslaviji. Prav tako pa tudi, naj iz tega presodijo, ali imajo prav oni, ki trdijo, da je Cerkev v Jugoslaviji preganjana, ali oni, ki to zanikajo.

Jubilej celovškega škofa

Bivši celovski škof Adam Heftler je 17. oktobra v Celovcu sredi svojih nekdanjih škofljanov obhajal diamantni duhovniški jubilej, pa tudi 40-letnico imenovanja za celovškega škofa. Celovsko škofijo je vodil skoraj 25 let. Na slavnosti je govoril prvi njegov naslednik sedanji salzburski nadškof Andrej Roracher.

vil župnik, »mislim, da je najpametneje, če daste oznaniti«.

»Tudi meni je prav tako,« se je zasmel Karel, »toda zdi se mi, da bi gospod župnik ne hoteli napraviti tega oznanila.«

»Zakaj pa ne? Saj boste vendar dali nagrado, kaj?«

»Prav rad, kolikor zahtevate!«

»Jaz ne zahtevam prav nič — mislim samo poštenemu najdičelju.«

»Če bi pa vi bili poštenei najditelj — vam podarim nov z zlatom vezan mašni plašč.«

»Težko da ga bom zaslužil; vendar povejte mi, kaj ste pravzaprav izgubili?«

»Gospod župnik, ne upam si tega povedati.«

»Zakaj pa ne, ali je morda kaj slabega?«

»To ste zadeli, gospod župnik, ha ha, kaj dobrega seveda ne.«

»Potem pustite, naj bo zgubljeno; greh bi bilo, iskati kaj slabega.«

»Kaj tako slabega ravno ni.«

Župnik je pomislil, nato vprašal z nasmehom:

»Ali ima predmet veliko vrednost?«

»Ima, hm, kakor se vzame, zame ima ta stvar še precejšnjo vrednost.«

»Ah, razumem, kak predmet, ki ga človek rad ima, spominček ali kaj podobnega.«

»Najbrž ste uganili, gospod župnik.«

KULTURA

Jeremija Kalin: Mariji

Marijino leto 1954 nam je dalo zbirko rapsodij Marijinih, ki jih je zapel v daljni argentinski pampi pesnik Jeremija Kalin, z umetniškimi linorezi opremila slikarica Bara Remec, izdala in založila pa Svobodna Slovenija v Buenos Airesu. Tam je bila knjiga tudi tiskana.

Jeremija Kalina poznamo po njegovi črni maši za pobite Slovence, pretresljivi epopeji komunističnih žrtv v Sloveniji. Sedaj se je isti zopet oglašil z zbirko pesmi, ki jih je sam nazval »rapsodije za prvo Marijino leto 1954«. Zbirka obsega 25 pripravljenih pesmi o Mariji. Razdeljena je v tri dele, poleg uvodne pesmi »Edina med ljudmi«. Prvi del ima devet pesmi, drugi osem, tretji pa sedem. V prvem opesni pesnik razne prizore iz Marijinega življenja: Brezmadežno spočetje, Marijino oznanjenje, Angelska kolednica (rojstvo Jezusovo) itd. Zadnji prizor je Vnebovzetje Marijino. Drugi del obsega prošnje in hvalnice Mariji; šest je prošenj, dve sta pa hvalnice. Sledijo v tretjem delu »romarske pesmi«. Sedem jih je. V njih srečamo »Gospodstvega romarja«, svetovisarskega, loretskega, brezjanskega, pompejskega, lujanskega in končno romarja za sveto Marijino leto.

Taka je zgradba in ureditev knjige J. Kalina »Marije«. Dodajmo še, da ji je napisal uvodne besede škof Rožman in povedal smo, kar se tiče uredbe knjige. Iz črpano spregovoriti o vsebini posameznih pesmi, prikazati njih lepoto, poudariti njih svojstvenost, bi presegalo okvir časopisnega poročila. Upajmo, da se bo našel kdo, ki bo to delo opravil v kaki reviji, saj knjiga gotovo to zasluži. Tu hočemo le opozoriti na nekaj bežnih stvari, ki smo jih opazili pri branju knjige.

Jeremija Kalin se bliža Mariji Devici kot umetnik, a istočasno tudi kot mislec in vernik. Zato je vsebina pesmi teološko globoka. Ne izogiba se tudi najtežjim verskim resnicam o Mariji ter poje o njih kot umetnik vedno, vendar teološko točno, čeprav je njegovo izražanje včasih trdo in drzno. Toda Jeremija Kalin je tudi veren človek, zato je njegova pesem molitev, prošnja, jok, ki te zagrabi, da se zamisliš. Tako moli duša, ki je veliko trpela in preizkusila, a kljub vsemu vero ohranila. Kot umetnik — pesnik je v tej knjigi Jeremija Kalin pokazal, da ga moramo prištevati med prve naše religiozne pesnike. Res da njegova pesem ni lahkomевна po izrazu in prispodobí, tudi ni pevna kot recimo Sardenkova, toda odlik je jo samosvoj izraz, ki išče v drznih in originalnih metaforah sredstvo, da izpove svoja čustva in svoje misli. Njegove pesmi niso lahka čustvena religiozna lirika, temveč so globoka pripovedna pesem, ki ni dovolj, da jo prebereš enkrat, če jo hočeš razumeti. Pri tem se nam zdi, da je pesnik v izrazu včasih preveč iskan, zamotan, nejasen, ko bi lahko bil, brez škode za umetnost, bolj jaseen in preprost.

Zbirki so v poseben okras trije linorezi Bara Remec. V njih je upodobila brezjansko M. B., svetogorsko in še eno. Če se ne motim je lujanska iz Argentine. Ti lesorezi so tako ljubki, da si želimo, naj bi Bara vedno ostala taka in ne zahajala v abstraktno umetnost, kamor ji kljub dobri volji ne moremo slediti.

Mislimo, da bo ta knjiga Jeremija Kalina ostala med nami najtrajnejši spomin na letošnje Marijino leto.

(r+r)

IZ JUGOSLAVIJE

Boj proti draginji

Časopisi in tudi potniki poročajo, da so v sosednji državi Jugoslaviji začele rasti cene raznim predmetom. Gre predvsem za živila, saj je bila letina močno slaba. A tudi druge stvari niso ušle splošnemu višanju cen. Draginja je začela zavzemati grozeč obseg, zato je posegla vmes ljudska oblast. Z raznimi upravnimi in tudi gospodarskimi ukrepi skušajo zavezati višanje cen. Po velikih mestih so nekatera podjetja, pravijo, da prostovoljno, začela nižati cene za nekaj odst. To se je zgodilo v Ljubljani, Zagrebu in drugod. Tako nižanje se vrši z veliko reklamo. Poleg tega so napovedali boj vsaki potratni, nepotrebnim režijskim stroškom, ostro kontrolirajo in tudi javno po časopisih žigosajo one trgovce, oziroma podjetja, ki hočejo višati cene preko normale. Strogo je prepovedano vsako prekomerno nakupovanje. Upajo, da bodo ti in drugi ukrepi ustavili nadaljnje višanje cen.

Vsekakor je življenje, bodisi za delavca kakor za kmeta težko, saj so plače ostale neizpremenjene, kmet pa je bil prizadet po izredno slabi letini in visokih davkih. — Socializem torej ni odpravil draginje.

Ljubljanski radio o smrti

Na praznik vseh svetnikov dopoldne, ko so elektro-magnetni valovi nesli v svet vest o liturgičnem prazniku Marije Kraljice, je ljubljanski radio oddajal misli o smrti. Po njegovem materialističnem nauku je smrt popolno izničenje človeka, votel nič. Po smrti ne ostane po njegovem drugega kot spomin, vse drugo izgine. Zelo zanimivo je opredelil življenje: življenje je junaštvo in mora biti junaštvo, oz. heroizem kot se s tujkami izraža radio.

Res veliko junaštvo mora biti, če se človek za prazen nič, samo zaradi spomina ubija noč in dan. Polne cerkve, obisk pokopališč ne kaže, da bi ljudje radi verjeli, čeprav se tako trudi, da bi to ljudem dopovedal. Raje sledijo glasu svojega razuma in svoje vesti, ki jim pravi, da s smrtjo ne more biti vsega konec, ampak da bo še le v večnosti enakopravnost, ki se o njej toliko govori onstran železne zaves.

PRISPEVAJTE
za † L. Kemperlov sklad!

REIMICHL: Zgubljena žena

Karlu Simbacherju je ušla žena. Pred dobrim pol letom je pripeljal na dom mlado nevesto Barbaro Ramsteiner, katero jo v prvih časih zakona tako srčkal in negoval, da je Barbara mislila, da v zakonu sonce neprestano sije in nebo se vedno jasno smeje brez najmanjšega oblaka, ki bi lahko malo zatemnil zakonsko srečo, katera mora trajati na vse večne čase. Ko je pa čez nekaj mesecev prišla na zakonsko nebo kakšna meglica, je Barbara začela postajati sitna, čemerna in nervozna. Karel je sprva prenašal vse to z veliko ljubeznijo in potrpečljivostjo. Ker pa nekada dne, ki je bil menda črno napisan v Karlovem koledarju, Barbara le ni hotela nehati z napihovanjem oblakov, je končno izbruhnila nevihta. Karel je svoji revici prav dobro izpraznil vest, dal ji je tudi obilo dobrih naukov, ne pa odveze. Barbara je vzdihovala in jokala, nato šla v svojo sobo, povezala v veliko ruto nekaj svojih stvari ter brez slovesa odšla domov k staršem.

Stirinajst dni je že bivala zakonska žena tam gor na Ramsteinerjevem domu, z vsakim dnem ji je postajalo tako življenje bolj neprijetno in neznosno; želela si je najkaj k Simbacherju in bi dala celo kralje-

stvo, če bi mogla živeti zopet v slogi in ljubezni s svojim Karlom. Tudi Karel je prav tako pogrešal ženo, hodil potr okoli in si očital, da je napravil »krivico Barbari. Karel je imel seveda svojo trmo kakor tudi Barbara svojo: nobeden ni hotel napraviti prvega koraka k zbližanju in spravi. Tako sta čakala eden na drugega. Barbara je sedela tam zgoraj v sobi, gledala skozi okno in si želela na Simbacherjev dom. Karel je pa doma čepel in vzdihoval proti Ramsteinerjevim.

Končno je prišla svetopisemska beseda: »Človeku ni dobro biti samemu.« Karlu tako močno k sreči, da se je takoj odločil napraviti potreben korak k zbližanju, ali bolje povedano samo pol koraka.

Podal se je v župnišče k gospodu župniku, ki je Karla imel rad vsled njegovih originalnih domislic, šal in pripovedk, ki so človeka vedno spravile v dobro voljo. »Kaj imamo dobrega, Simbacher?« ga je duhovnik že od daleč vprašal.

»Imam važno zadevo,« je odvrnil Karel; »sem nekaj izgubil in bi prav lepo prosil, če bi mi hoteli, gospod župnik, nekoliko pomagati pri iskanju.«

»Pa niste prišli k pravemu, Simbacher, imam slab vid, zato nisem dober iskalec.«

»O, stvar je že tako velika, da se da videti prav lahko tudi brez naočnikov.«

»V iskanju imam malo sreče,« je zagoto-

rica v celem okraju itd. itd. Kakor rečeno, če se vam posreči, spraviti mi jo zopet domov, bo vaša nagrada lep mašni plašč.«

»Simbacher, mašni plašč si bom zaslužil. Pazi, jutri popoldne pride zgubljena stvar domov,« je v smehu rekel župnik.

Drugi dan je župnik potoval gor proti Ramsteinerjevemu domu. Ramsteinerjeva družina se ni malo ustrašila tega nenadnega župnikovega obiska. Ko je vstopil, je rekel: »Slišal sem, da je tukaj vaša hči, Simbacherjeva nevesta; rad bi spregovoril z njo par besed.«

Ko se je znašel župnik v sobi sam z Barbaro, je mlado ženo prav dobro prijel; ali ne pozna svojih stanovskih dolžnosti; ali je že pozabila, kar je obljubila pred oltarjem; če prevzame odgovornost za pohujšanje cele občine — ali ve, kam spada, in podobno.

Žena je ponosno dvignila glavo in odvrnila, da ve prav dobro, kam spada; tudi vrnila se bo zopet h Karlu, toda prej mora priti sam in jo lepo prositi; naj pošlje drugega kogar koli — to ne velja. Niti papež ali cesar je ne spravila dol.

Župnik jo je pomenljivo pogledal in rekel odločno:

»Tudi prav! Tako vas moram v nedeljo oznaniti s prižnice.«

»Kako, kaj? S prižnice!« je prestrašeno vzkliknila žena.

STRŽAŠKEGA

Iz govora tržaškega škofa na god sv. Justa

Na zgledu mučenca sv. Justa je škof poudaril, da moramo bolj ceniti nadnaravne vrednote. Ostro je obsodil materializem vsake vrste, ki se vedno bolj šepiri v vsakdanjem življenju.

Nato je poudaril potrebo ljubezni: »Vse lahko poskušate in delate in vse se vam bo podrla, če za temelj dejavnosti, življenja in redu ne boste postavili odkritosrečne ljubezni do Boga in zaradi njega tudi ljubezni do bližnjega. Postavite druge temelje — sovraštvo, egoizem, strah, vestnost, dolžnost, užitke, častihlepnost — in boste videli, koliko časa bo trajalo in kako se bo končalo.

Ljubezen ne zanika pravičnosti, ampak jo zahteva... »V novih razmerah našega mesta bo zakon ljubezni nujen pogoj, ki bo mešanom omogočal življenje in dal možnost za zdrav razvoj. Kdor hoče videti, bo takoj spoznal, da moramo biti združeni, da se moramo razumeti, da je treba pozabiti razdeljenost in užaljenost, da si moramo v medsebojnem spoštovanju podati roko — drugače se bo skupno življenje spremenilo v dolgo, ostro in grdo medsebojno borbo.

V zadnjem delu svojega govora je škof razglasil odlok svete stolice, da prehaja koprski kraj pod upravo ljubljanskega

administratorja, bujski kraj pa pod upravo poreško-pazinskega administratorja. Svojim bivšim vernikom je zagotovil trajno ljubezen in vsakodnevno molitev. Toplo jim je priporočal, naj ostanejo zvesti Bogu in Cerkvi.

Zadnje dni so pa sporočili, da je ljubljanski škofijski administrator škof Vovk imenoval za svojega delegata v Kopru msgr. Musizzo, ker je ljubljanska škofija preobložena. Koprščina pa od Ljubljane preveč oddaljena.

Obiski pri ital. oblastnikih v Trstu

Ko sta predsednik republike Einaudi in ministrski predsednik Scelba obiskala Trst dne 4. novembra, so jima predstavili tudi slov. občinskega svetnika dr. Agneletta. V torko pa smo slišali, da je vladni generalni komisar v Trstu dr. Palamara sprejel v posebni avdienci dr. Agneletta kot predsednika SDZ ter dr. Simčiča kot predsednika SKS. Ob tem obisku sta mu oba zastopnika demokratičnih Slovencev v Trstu gotovo pojasnila njih zahteve in želje ob novo nastalem položaju v Trstu. Upajmo, da bo dr. Palamara pokazal pravilno razumevanje do slov. manjšine v Trstu.

Prenos iz cerkve sv. Petra na tržaškem radiu

Z veseljem smo poslušali preteklo nedeljo zvečer ob 18.35 prenos slovesnosti iz trga in cerkve sv. Petra v Rimu. Tako smo lahko tudi mi vsaj malo doživljali veliko slavlje na čast Marije-Kraljice. Slovenski komentar je napravil prenos mnogo bolj razumljiv in domač.

Želeli bi, da bi nam tržaški radio redno posredoval take velike dogodke, ki zanimajo ves katoliški svet.

Cudimo se pa, da na praznik Vseh svetnikov ni imel Radio Trst II prazničnega urnika.

sto. Fanfani je izrazil upanje, da se bodo nekateri problemi brez dvoma izboljšali predvsem z ureditvijo trgovinskih odnosov z Jugoslavijo in z večjo povezavo s Trstom. Končno je Fanfani še omenil, da bi se aktivnost članov KD morala povečati, ker se je v zadnjem času ta aktivnost zelo polenila.

Seja občinskega sveta

V soboto dne 6. novembra so bile odprte jesenske seje občinskega sveta ob navzočnosti 31 občinskih svetovalec. Zupan Bernardis se je v svojem odprtem govoru spomnil treh najvažnejših dogodkov zadnjih mesecev: De Gasperijeve smrti, vrnitve Trsta Italiji in poplav pri Salernu. Podal je nato poročilo o svojem bivanju v Rimu, kjer so mu zagotovili pomoč za gorisko občino. Na dnevni red je prišel tudi proračun za leto 1954, v katerem je predvidenih 80 milijonov deficit, ki pa ga bodo krili s posojilom. Odobrili so načrt za zidavo hiralnice za goriske reveže, ki naj bi jo sezidali pri Madonnini v bližini Ločnika. Kupili so že zemljišče, ki meri 38.000 kvadratnih metrov z dvema velikima poslopjema in sadovnjakom. Vse to za 12 milijonov lir. Končno so še imenovali novega poveljnika za goriske ognjegašce v osebi Viktorja Žigona, sina pokojnega poveljnika Žigona. Sejo bodo nadaljevali v četrtek 21. novembra.

Misijonski zbornik

Prišel je Misijonski zbornik za letošnje leto. Misijonska nedelja je sicer že mimo, ali misijonsko branje je vedno aktualno in vedno potrebno ter zanimivo. Posebno letošnji Zbornik nudi vsem dovolj bogastva. Kdor ljubi slike, jih bo našel čez dve sto; kdor se zanima za branje, tudi ne bo v skrbeh. Najboljši naši misijonski pisatelji pišejo o raznovrstnih vprašanjih iz misijonskega in tudi drugega življenja. Takšen je letošnji Misijonski zbornik, da lahko zadovolji vse okuse in vse zahteve. In vse to za samih 400 lir. Dobite ga v Kat. knjigarni v Gorici ali pri dr. Humarju, Corte S. Ilario 7, Gorizia.

Poroka

V soboto 30. oktobra t. l. sta si obljubila večno zvestobo Korenčič Marcela, dekle iz naših Brd, in Hrovat Marijan, bivši uradnik na Montu v Gorici, doma iz Ajdovščine. Zvezal ju je preč. g. msgr. Srečko Gregorec v cerkvi Sreca Jezusovega, za katero je sedanji ženin v mladostnih letih zbiral darove za nje zidavo po Ajdovščini in okolici. Obilo sreče in božjega blagoslova.

Ker se g. Marijan te dni poslavja od nas in odhaja proti daljni Avstraliji, mu želimo srečno pot, če bo božja volja, tudi srečno vrnitev v naše domače kraje. »Bog živi!«

Na Oslavju iščejo vodo

Na najvišji točki Oslavja je štirinajst dni vrta v zemljo stroj, ki išče vodo. To delo je zelo oteženo, ker pogostoma naletijo na kamenite plasti. Do sedaj so prodrli 13 metrov globoko, predvidevajo pa, da bodo naleteli na vodo šele, ko bodo dosegli globino 24 metrov. Vodo bodo črpali v rezervoar, iz katerega jo bodo dovajali na domove.

Tudi gorisko mesto dobi svoj nebotičnik

Kje? Seveda na goriskem Travniku, ki bo svojo zgodovinsko lice kmalu popolnoma izgubil. Začeli so s palačo ESSO, nato z

še celo kg smodnika za streljanje.

Ko se je Barbara približala domu in zagledala slavalok, je postala vsa rdeča v obraz; pa ji je že Karel prihitel nasproti, jo prijel za roko, da jo popelje notri. Isti hip se je zaslislalo streljanje z možnarji in iz fantovskih grl je zadonelo ukanje prav kakor ob poroki. Barbara se je močno prestrašila in hudo ohledela, toda mož jo je naglo potegnil s sabo k bogato obloženi mizi.

»Ta dan je treba nekoliko praznovati,« je rekel; »včer, prvič sem te dobil na lahek način, drugič pa nekoliko težje.«

Barbara ni vedela, pri čem da je. Vse lila jo je in še bolj ganila vsa ta moževa pozornost in ljubeznivost, vznemirjala pa vse to pokanje in šum; ni vedela, ali naj se smeje ali joče; najrajši bi se od sramote pogreznila v zemljo.

Zgoraj v župnišču pa je stal župnik ob oknu in se smejal, da so mu kot fižol debele solze tekale po licih.

Barbara pa je postala tako ponižna, krotka in ljubezniva, kot bi šele včeraj prišla k hiši. Begu se je enkrat za vselej odvadila. Slovesen sprejem je to napravil. Župnik je imel na Veliko noč lep, nov, z zlatom vezan mašni plašč.

Prevedel Rafael Lestan

»golobnjakom«, kakor imenujejo prvo palačo tik pošte, nadaljujejo z ogromno palačo za Socialno skrbstvo, palača za avtomobilski klub je že v načrtu. Sedaj bi se pa rada palača ESSO bolj uveljavila, zato bodo prav k njenemu zidu prislonili velik, desetnadstropni nebotičnik, ki bo mejil na ulico Morelli. Načrt za ta nebotičnik je izdelal arhitekt Maini. Vsako nadstropje bo obsegalo eno stanovanje s štirimi sobami in pritliklinami. Vrh nebotičnika bo pokrita terasa, do katere bo peljalo dvigalo. Stanovanja bodo dana na prodaj v kondominij. Čeravno je palača še v načrtu, je pet izmed teh stanovanj že oddanih.

Zakon o najemninah

V rimskem senatu se je začela razprava o novem zakonu o zapori stanovanj. Novi zakon predvideva, da ostanejo stanovanja pod zaporo še do konca leta 1960. Najemnine pa se bodo postopoma višale in sicer vsako leto za 20% na najemuino, ki se bo plačala v decembru prejšnjega leta. Zakonski osnutek predvideva tudi samo 10% zvišanje tam, kjer žive družine v tesnih gospodarskih razmerah. Novi zakon, če ga bo senat sprejel, bi moral stopiti v veljavo prihodnje leto.

Gorica

Prihodnjo nedeljo 14. t. m. ob 3h popoldne bo v cerkvi sv. Ignacija na Travniku sprejem dečkov iz ljudske šole v Marijin vrtcu.

Novi sprejeti naj bodo v cerkvi že ob 2.30.

Krščanski starši! Vi veste, kako težka je dobra vzgoja otrok zlasti dandanes, ko je toliko slabega na svetu, toliko izprijene družbe in grdih zgledov.

Zato izročite svoje otroke Marijinemu varstvu ter jih vpišite v Marijin vrtce, da bodo ostali dobri, sebi in vam v časo in večno srečo.

Podgora

V nedeljo smo prisostvovali res iskreni proslaviti sv. Justa, mučenca in zavetnika župnije. Udeležili smo se tudi s tem praz-

nikom združenega celodnevnega čiščenja Sv. Reš. Telesa. — Kaj naj k vsemu rečemo? Opazili smo, da je ob vseh določenih urah bila številna in pobožna udeležba. Ob 10h je slovesno sv. mašo daroval preč. g. akcan msgr. Novak, ob njem sta bila čč. gg. Rijavec in p. Fidelis; g. pater je tudi ognjevit pridigal. Poslušali smo ubrani mladi cerkveni zbor, ki je pel lepo Vodopivčovo mašo in vmes izbrane pesmi. Zvečer ob petih smo bili pri sklepu čiščenja in slovesnosti. Številnim zbranim poslušalcem je govoril preč. g. prof. Butkovič. In zopet smo poslušali prijetne mlade glasove na koro, ko so tako lepo peli; kar ne moremo pozabiti tiste lepe pesmi, ki začena s solom »Oh, kje odtod...« in one Weisssove »O kam, Gospode. Neprizakovan fineso in izrazitost pa je mladi zbor pokazal, ko je tako s sreem in doživeto podal čudovito Vodopivčovo evharistično »Nočni obiske. Ob slovesu smo pri obhajilni mizi še poljubili relikvijo sv. Justa mučenca in veselo razpoloženi smo zapustili božji hram in — kar nas je bilo tujecev — potem tudi Podgoro. Pa, na svidenje, ko bo še kdaj kaj tako lepega in našega!

Mohorjeve knjige za leto 1955

Odbor Goriške Mohorjeve družbe napoveduje skorajšnji izid letošnjih Mohorjevih knjig, ni sicer:

KOLEDAR za leto 1955; imel bo pestro vsebino in mnoge slike iz življenja doma in po svetu.

BEN-HUR, II. del, zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Lani je izšel I. del, letos sledi II.

Dr. R. Klinec, MARIJA v zgodovini goriških Slovencev. Zanimivo pisana knjiga o čiščenju M.B. na Goriškem v teku stoletij in hkrati tehten prispevek za marijansko leto.

Udnina znaša tudi letos 470 lir kot lani. Plača se ob prevzemu knjig, ki bodo izšle še ta mesec. Opozorjamo naše bralce na letošnje mohorjeve, da si jih pravočasno preskrbe, da ne ostanejo brez njih, kot se vsako leto dogaja.

Z GORIŠKEGA

Stolni prošt msgr. Evgen Pivdor umrl

V noči od torka na sredo je umrl goriški stolni prošt msgr. Evgen Pivdor. Rajni stolni prošt je bil rojen v Ločniku leta 1895. Po prvi svetovni vojni je bil posvečen v mašnika, je nekaj časa bil kaplan potem pa vrsto let župnik v Moši. Tam je pozidal novo cerkev in župnišče, ter celo župnijo duhovno prenovil, tako da rajni nadškof Sedej ni niti trenutek pomisljal sprejeti ga za prošta po Faiduttijevi smrti. Toda njegove velike zmožnosti je kaj kmalu prekinila žalostna bolezen, ki ga je navezala na dom in mu vzela možnost javnega udeleževanja. Rajni prošt je bil zelo pravicoluben in prijazen duhovnik ter od vseh ljubljanih in spoštovan. Bog daj njegovi duši večni mir!

Furlanska avtonomija odgodena

V začetku tega tedna sta bila v Vidmu prvaka ital. krščanske demokratske stranke Gronchi in Fanfani. Tam sta imela razgovore s podtajnikom v ministristvu za zdravstvo dr. Tessitorjem, voditeljem furlanskih demokratjanov. Razgovorjali so se o raznih zadevah krajevnega značaja, zla-

sti v kolikor so v zvezi s Trstom. O teh razgovorih so objavili poročilo, da so na njih sklenili, da se uzakonjenje avtonomije dežele Furlanija-Juljska Benečija prenese na čas, ko bo rešeno vprašanje tržaške neodvisnosti, to se pravi, da bodo o tem razpravljali šele, ko bo Trst tudi formalno postal del ital. republike. Kdaj se bo to zgodilo, pa Bog ve. Prav gotovo ne tako kmalu. Zato bo tudi naša avtonomija ostala še dolgo nerešena zadeva.

Fanfanijev obisk v Gorici

Tajnik krščanske stranke Fanfani je dne 4. novembra obiskal tudi Gorico. Najvišje goriske osebnosti so mu na skupni seji prikazale težaven gospodarski položaj, v katerega je zašlo gorisko mesto. Tajnik pokrajinskega odbora krščanske demokratske stranke je poudaril potrebo po takojšnji rešitvi ekonomskega vprašanja. Našel je že nestransko ponovljene potrebe po namakanju krmilno-gradiščanske polja, po povečanju trgovine s Slovenijo in po dodelitvi naročil ladjedelnicam. Dr. Bernardis se je za njim omenil težaven položaj, v katerega je zašla goriska občina po prihodu številnih beguncev v naše me-

skati še nekega bolnika.

Še predno je mogla Barbara kaj odgovoriti, je duhovnik že smuknil ven in zaloputnil vrata za seboj.

Barbara je preživela po župnikovem odhodu prav težke ure. Po eni se ji je dobro zdelo, da jo Karel pogreša in da tako lepo govoril o njej — sedaj je bila tudi gotova, da jo pride Karel prositi, naj se vrne, samo če bo vztrajala doma še par dni; — z druge strani se je bala oznamila s prižnice. Prigovarjala si je sicer, da jo je hotel župnik samo prestrašiti, ne pa oznaniti v resnici. Nato so ji spet prišli težki dvomi, ker je tako resno in odločno govoril o oznanilu. Če vzame zares, kakšna sramota! Ne, taki sramoti se ne sme izpostaviti!

Pozno popoldne je strah premagal ponos te trmaste glaviče.

Na cerkvenem zvoniku je bila ura pet, ko je korakala Barbara po polju proti Simbacherjevemu domu. Hodila je prav počasi in z nizko sklonjeno glavo.

Karel je pripravil domo lep sprejem. Pred vhodom je postavil majhen slavalok, oblekel se je v praznično ter dal prosto vsem poslom — pod pogojem, da si morajo nadeti najboljše obleko, — pripravil pecivo, vino, pivo, meso in druge jedi in

RAZNE NOVICE

Ustanovitev medicinske fakultete na Reki

Z novim šolskim letom 1955 bo ustanovljena na Reki medicinska fakulteta kot podružnica zagrebske medicinske fakultete, in sicer za študente 5. in 6. letnika. Računajo, da se bo v vsak letnik vpisalo okrog 50 študentov.

Beograd in Rim dobita veleposlaništvi

V sporazumu med italijansko in jugoslovansko vlado so sedaj oboja poslaništva povišali na stopnjo veleposlaništva. Uradno poročilo, ki so ga objavili v obeh glavnih mestih se glasi:

»V okviru ukrepov sprejetih za uresničevanje tesnejših in boljših medsebojnih odnosov in vzpostavitve čim širšega sodelovanja med njunima državama, sta vladi FLRJ in republike Italije sklenili, da svoji diplomatski predstavništvu povišata na stopnjo veleposlaništev.«

Za izboljšanje trgovskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo

Odkar je bil dosežen sporazum o Trstu, so postali tudi trgovinski odnosi med Italijo in Jugoslavijo boljši in upanje je, da se bodo v doglednem času še izboljšali. To je izjavil tudi trgovski svetovalec pri jugoslovanskem poslaništvu v Rimu, dr. Martinović. V decembru se bodo začela pogajanja za obnovo sedanje trgovske pogodbe na obširnejši podlagi. To je želja jugoslovanske, kakor tudi italijanske vlade. Na sestanku, ki so ga imele tukajšnje trgovske zbornice v preteklem oktobru, so izrazili željo, da bi se vrednost blaga navedenega v videnskem sporazumu, povečala vsaj za 400 milijonov, tako da bi dosegla vrednost ene milijarde. Na tej seji so tudi poudarili potrebo takojšnje otvoritve proge med Šempetrom in Gorico ter otvoritev novih obmejnih blokov.

Huda nesreča

Na dan Vseh svetih je v Zagrebu blizu pokopališča na strmem klanecu iztiril tramvaj poln potnikov. Iztirjeni voz je zadel v drevo ob cesti in se preobrnil. Pri tem je izgubilo življenje 13 potnikov, 20 je bilo pa ranjenih. Od teh so 4 še isti dan umrli v bolnici.

90-letnica slov. Matice

Dne 5. novembra so v Ljubljani slovesno praznovali 90-letnico ustanovitve Slovenske Matice. Proslava se je vršila v dvorani Slovenske Akademije znanosti in umetnosti. Proslavo je vodil matični podpred-

sednik dr. France Koblar. Ta je v otvoritvenem govoru poudaril pomen in zasluge Slovenske Matice za razvoj slovenske kulture in znanosti ter narodne zavesti. Dejal je med drugim:

»Ustanovitev SM leta 1864 je bilo dejanje naprednih kakor domoljubnih hotenj tistega časa; z njo je bila osnovana književna ustanova za višje duhovne potrebe slovenskega človeka... V Slov. Matici se je v onih letih uresničila prva zedinjena Slovenija, v nji je zaživela enotna kulturna volja ter vera v lastno duhovno moč in ustvarjalnost.

Zato naj sodimo o staroslovenskih pravih tako ali drugače, naj je naša politična in kulturna zgodovina v njih delu pokazala take ali drugačne zamude, skrbri za narodni obstoj v tujerodni in centralistični državi, volje, ohraniti narodnost, graditi narodno omiko in ji zagotoviti prihodnost, tega jim ne moremo odreči...«

Slovenska Matica je kmalu postala naša največja ustanova, ki je pospeševala napredek slovenskega znanstva z izdajanjem slovenskih znanstvenih in šolskih knjig, zlasti zemljevidov, prirodoslovnih knjig, zgodovinskih razprav itd. Na proslavi so pravilno poudarili, da je bila Slov. Matica predhodnica Slov. Akademije znanosti in umetnosti ter je v onih časih opravljala slično nalogo kot jo sedaj opravlja Akademija.

Vrtnice z letala

Tisoč vrtnic so vrgli z devetih letal 3. oktobra na praznik Male Terezije na mesto New Kolumbus, 5000 vrtnic pa so razdelili po mestu. Od 18 pilotov in njihovih pomočnikov, ki so z zraka metali vrtnice, je bil samo eden katoličan. Vsi pa so z velikim navdušenjem prevzeli to nalogo in odklonili vsako odškodnino.

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

PEVMA IN OSLAVJE: 60 kg koruze v storžih, 2 q krompirja, 5 kg moke, 6 l vina, grozdja in orehov, 1 kg slanine, v denarju 5000 lir.

STEVERJAN: 320 kg krompirja, 2 kg fižola, 10 kg pšenične moke, 2 kg sadija in zelenjave, 230 kg koruze v storžih, 15 kg orehov. V denarju 5200 lir.

N. N. - Gorica - 1000 lir.

Naj Vsemogočni vsem plemenitim do-brotnikom tisočeno povrni!

ZA REVNE DIJAKE

F. B. 1000 lir.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič

Tiska tiskarna Budin v Gorici